

PIŠE PATRICIA KIŠ

RETROSPEKTIVA VASKA LIPOVCA Radost života i blaga erotika jednog od najvećih interpreta Mediterana

Piše: [Patricia Kiš](#) Objavljeno: 13. rujan 2017. 22:22

Share

Twitter

Email

VEZANE VIJESTI

- SPRINT

[SPORT U DJELIMA SUVREMENIH UMJETNIKA Članovi Torcide izlažu uz Vaska Lipovca i Hrastu](#)
- PAR CRTICA O LIPOVCU

[IZLOŽBA U KLOVIĆEVIM DVORIMA Čovjek koji je ljudski i umjetnički uspio živjeti na svoj način](#)

“Moji su radovi blaga erotika. Erotika je nešto što čovjeka, ako je normalan, zanima i kad je mlad, i sa 75, i sa 85 godina.”

Vasko Lipovac tumačio je svoja djela vrlo precizno. Publika je u njegovom radu prepoznavala radost življenja, a on je odgovarao: “Nikad nisam imao svjesnu namjeru unositi humor ili ironiju u svoje radove, ali život je takav. Iako su moji likovi često osamljeni i vrlo često tužni, u njima se osjeća radost života. A erotika je uvijek važan pokretač, ponese baš preko neočekivanih detalja, kroz neke atmosfere koje su teško čitljive dok se ne zakorači u svijet motiva.”

Vasko Lipovac preminuo je na ljeto 2006. godine, u 76. godini života.

U međuvremenu se njegov rad kontekstualizirao, bilo kroz tematske izložbe umjetnina o kojima se brinu nasljednici, tri sina, Mario, Marko i Ranko, bilo kroz opsežniju izložbu koja mu je krajem prošle godine bila posvećena u Galeriji Miodrag Dado Đurić u Cetinju. Zanimljiva je bila i izložba ranih radova u Splitu, održana također prošle godine, na kojoj je **Zvonko Maković** u vitraju “Žena s mačkom” iz sredine pedesetih, 1955., prepoznao temelje za kasnije Lipovčevo stvaralaštvo, odnosno prvi važniji Lipovčev rad. Međutim, nije bilo njegove retrospektive.

Jedanaest godina nakon umjetnikove smrti, u Galeriji Klovićevi dvori 14. rujna otvaraju veliku retrospektivu Vaska Lipovca koja će trajati sve do 9. siječnja.

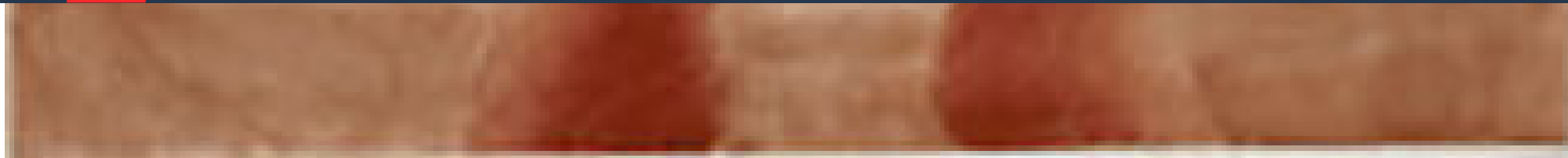
Umjetnikova traganja

Autor je izložbe Zvonko Maković, kustosica **Ana Medić**. Lipovac je bio plodan autor, ostavio je mnoštvo djela iza sebe, a za izložbu koja se proteže na dva kata odabrano je njih nešto više od dvije stotine - skulptura, slika, grafika, crteža, reljefa, instalacija, intimnih crtačkih zapisa, dakle, vrlo različitih medija. Kronološki se protežu od pedesetih do 2006. godine, jer je Lipovac stvarao do pred sam kraj života, čitavo vrijeme punim žarom i jednakom strašću, nije bilo slabijih faza, umjetnost je za njega bila nužnost. Izložba nudi novo viđenje ključnih djela Lipovčeva opusa, većina je radova na izložbi iz arhiva obitelji.

U pozivu na izložbu navodi se da rani radovi “podcrtavaju važnost Lipovčeva ishodišta u najranijim dodirima sa stvaralaštvom unutar zavičajnih Škaljara, Kotora”, no njegova najranija ostvarenja, koja je stvarao prije studija na zagrebačkoj Akademiji primijenjenih umjetnosti, nažalost, nisu sačuvana.

Na samom početku izložbe, u prvoj prostoriji, uz “Ženu s mačkom” izložena su umjetnikova traganja, npr. u geometrijskoj apstrakciji i enformelu, koja su, doduše, bila kratkoga vijeka, slijede reljefi, potom monokromnija faza, a obilazak izložbe završava erotskim motivima na dasci, koji su kronološki i među posljednjim umjetnikovim radovima. Živopisne glave mornara i udovica koje je oblikovao iz drva u postavu su u Klovićevim dvorima na postamentima različitih visina, a “Biciklisti”, jedna od najpoznatijih umjetnikovih skulptura, koju čini mnoštvo likova, u zasebnoj su prostoriji. Posebno su izdvojene, vizualno, i faze kada umjetnik radi sa zlatom te monokrome faze: bijele skulpture i one zrcalne.

Vasko Lipovac rođen je 1931. u Škaljarima, malom naselju neposredno pored Kotora u Crnoj Gori, kao najmlađi od petoro djece. Umjetnikova majka **Antica**, koja je i sama imala sklonost ka umjetnosti, bila je iz dobrostojeće kotorske obitelji, otac joj je bio ugledni zemljoposjednik **Maksimilijan Lui**. Otac, trgovac i brodski agent **Spasoje Lipovac**, cijenio je i kupovao umjetnine, dok je bilo novaca. U njihovoj su kući česti gosti bili umjetnici, tako da je odabir zanimanja najmlađeg sina od petoro djece bio razumljiv za obitelj, otpora nije bilo.

Mijene i traženja

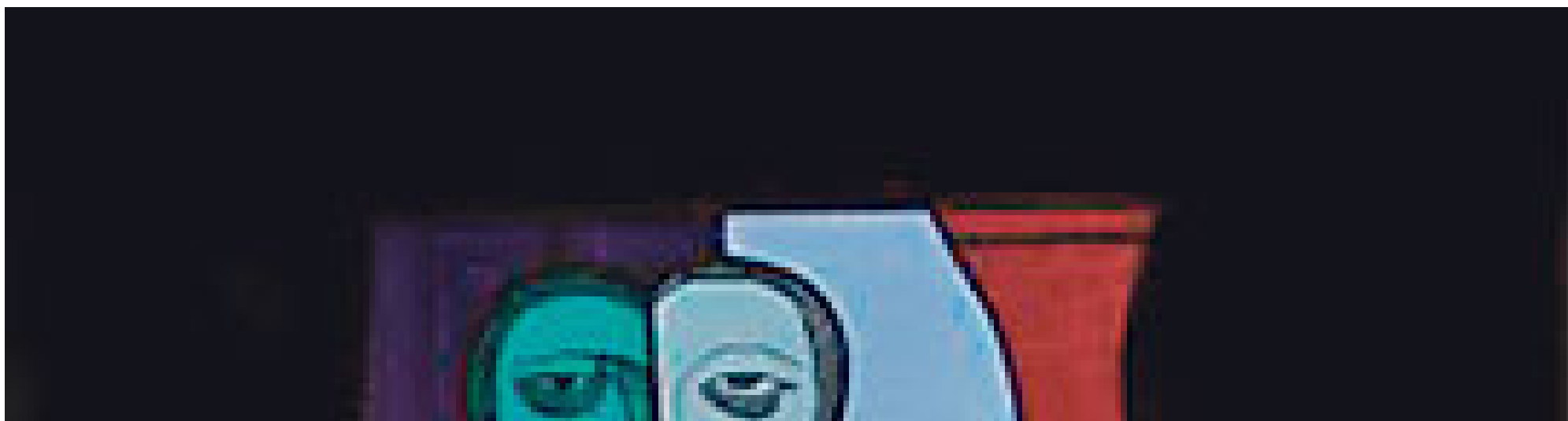
Opće poimanje javnosti na spomen Vaska Lipovca figure su Mediterana, potom mornari, udovice, nevjeste, kicoši, šetači po rivi, biskupi, pa erotika, duhovita i vrcava najčešće (njegove su erotske figure jedne od najrazrađenijih u našoj umjetnosti), pa sportski motivi, uz “Bicikliste” i žongleri, boksači, gimnastičari, bacači diska, dizači utega. Boje su temeljne i jake, publika ga voli, osjeća njegova djela.

No, taj rukopis, općepoznat u široj javnosti, pokazat će i ova izložba, rukopis je do kojega je došao postepeno, mnogim mijenama i traženjima, posebno tijekom njegova formiranja, pedesetih godina prošlog stoljeća. Upravo ta kontekstualizacija koju donosi ova retrospektiva bila je nužna za sagledavanje Lipovčeva rukopisa.

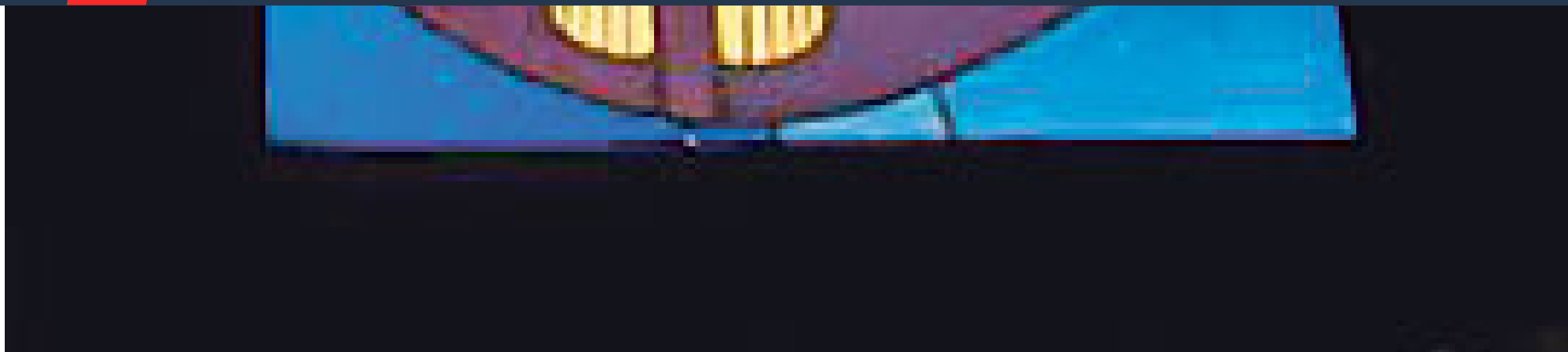
Kod Hegedušića

Nakon završene Akademije primijenjene umjetnosti u Zagrebu Lipovac je bio u radionici Krste Hegedušića, a poznato je kako je Hegedušić birao isključivo najtalentiranije studente. U to doba uz “Ženu s mačkom” nastaje i rad “Morski konjic”: pomak ka stilizaciji i apstrakciji. Zvonko Maković kao ključna djela ističe i dva rada nastala 1956. godine: sliku “Kišobran” koja je, kako tumači, važna iz više razloga: “stilizacija koju ovdje provodi drugačija je od svega što je radio ranije. Riječ je o nizanju shematiziranih antropomorfnih figura kojima su tijela okomiti raznobojni pravokutnici, a glave kugle s jedva naznačenim crtama lica”, dok je slikom “Ikona” “naznačio sve ono na čemu će od šezdesetih pa nadalje graditi svoju karakterističnu figuraliku”.

Tijekom majstorske radionice kod Hegedušića Lipovac se sprijateljuje s **Ordanom Petlevskim**, zajedno izlažu u Velikoj Britaniji, u City of York Art Gallery hvali ih veliki likovni kritičar Herbert Read, piše kako su obojica vrijedni pažnje, “svaki na svoj način”. Lipovčeve radove kupuje i **Peggy Guggenheim**. Krajem pedesetih nakratko je pod utjecajem EXAT-a 51, no djela geometrijske apstrakcije kasnije definira kao svoj promašaj, iako ne treba na to tako gledati: iz ove je faze zasigurno mnogo naučio o redukciji motiva.

Lipovčev je rukopis vezan uz Mediteran, gdje je djelovao najveći dio svoje karijere. U Split, u koji ga je dovela ljubav prema **Mileni Matas**, trajno se nastanjuje 1967. Godinu dana kasnije, 1968., nastaje slika “Nogometaši”: jedanaest gotovo identičnih muških figura odjevenih u dresove u pravilnom ritmu, s čijih lica nestaju individualne karakteristike, svi opisni detalji. Maković tumači da ovaj rad “znači uvod u sljedeću etapu Lipovčeva stvaralaštva u kojoj će prevladavati skulptura, puna forma, čisti volumeni”.

Javne skulpture

Vrhunac tog, kiparskog dijela Lipovčeva ciklusa, navodi Maković uz retrospektivu, njegovi su “Biciklisti” iz 90-ih nastali kao “konačna sinteza svih njegovih ranijih radova”, također i “najzaokruženije Lipovčevo djelo ne samo stoga što su brojčano veliki, nego što podrazumijevaju punoću prostora i neposredan odnos s promatračima”. Po svojoj prirodi, Lipovčeva djela imanentna su javnoj skulpturi, trebalo bi ih biti i više nego što jest, a postojala je i ideja da se neke od njegovih skulptura “šetača” postave u javnom prostoru. Njegova skulptura **Dražena Petrovića** nalazi se u Olimpijskom muzeju u Lausannei.

Međutim, počeci Lipovčeve javne skulpture vezuju se uz **Dinka Kovačića**, jednog od arhitekata na projektu Split 3 (Ulica Šime Ljubića, nekad braće Boronzan), koji ga zove na suradnju. Sprijateljili su se pa je Lipovac i autor skulptura ptica u Kovačićevoj vikendici u Ražnju. Zajedno su surađivali i na Ekonomskom fakultetu, a u nedavnom mi je intervjuu, prisjećajući se Lipovca, Kovačić rekao: “Meni se sviđalo njegovo djelovanje, to što proizvodi radost. U Splitu bi danas trebalo biti puno više njegovih skulptura.”

Sam Lipovac, pak, govorio je: “Nisam želio učiniti nikoga tužnim ili sretnim, radio sam ono što je u tom trenutku bilo moguće.”

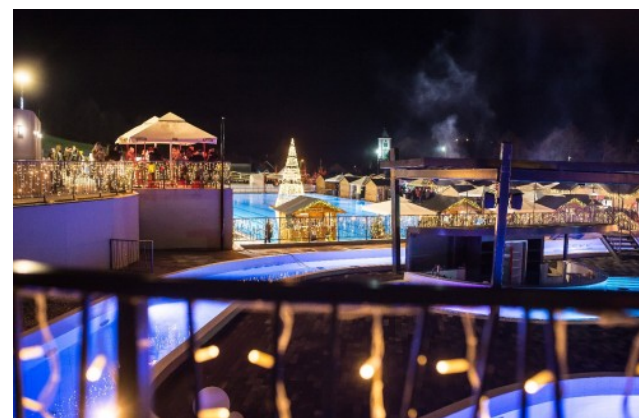
#Izložba

#Umjetnost

#Vasko Lipovac

[Želite li dopuniti temu ili prijaviti pogrešku u tekstu?](#)

više na webu

linker
SPONSORED LINKS

U narankalim krajevima traju jeze srca Slavonije. Slavonsko je bolje – DOBRO je bolje.

Kava s mlijekom i kroasan po izboru čekaju te za samo 13 kuna u tvom gradu! Napuni se energijom u Fresh Corneru.

MOŽEŠ OČUVATI SRCE I KRVNE ŽILE ako želite očuvati zdravlje vašega srca i normalizirati tlak...!"

Velika nagradna igra: Naturavita kroz dva kola dijeli čak dva automobila!

U kafiću na području Gračaca fizički napao i teško ozlijedio maloljetnika!

preporučamo

Velika nagradna igra: Naturavita kroz dva kola dijeli čak dva automobila!

Makeover IKEA BILLY ormar: Sada je elegantni komad namješta i savršeno pristaje modernoj sobi

tportal.hr

PLUDINE

Voćni sirup Teisseire

-25%

20,99 kn

~~27,99 kn~~

razne vrste, 0,6 l

Pogledaj ponudu

Čokolada riža

-20%

7,99 kn

~~9,99 kn~~

200 g

Pogledaj ponudu

Pileći rasjek premium

-31%

12,99 kn

~~18,99 kn~~

svježi na podlošku, 470 g

Pogledaj ponudu

više na webu

Kava s mlijekom i kroasan po izboru čekaju te za samo 13 kuna u tvom gradu! Napuni se energijom u Fresh Corneru.

S curenjem urina suočava se 1 od 4 muškaraca, ali postoji način kako se nositi s tim. Naruči besplatni uzorak.

Hana Knežević: Evo kako sam smršavjela 38kg u 7 tjedana

Učestalo mokrenje i loša erekcija se rješava prirodnim putem od kuće! Evo kako...

[-40%] Ugrabite Delimano 3u1 ovalni pekač jer samo do 27.12. traje ušteda -40% - Samo 299,90 kn!

Velika nagradna igra: Naturavita kroz dva kola dijeli čak dva automobila!

Povratak na vrh

JutarnjiLIST

vijesti

Hrvatska

Svijet

Crna kronika

Zagreb

I2

Tehnologija

Zanimljivo

sport

HNL

Nogomet

Košarka

Tenis

Fight site

Sport mix

novac

Restart biznis

Gaming

Kazalište

Reality

Copyright © 2021. HANZA MEDIA d.o.o Sva prava pridržana